

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Захарін С.В., 2010

Проаналізовано проблематику теоретико-методологічних досліджень інвестування інноваційно-технологічної діяльності. Вказано інституційні проблеми інвестиційного процесу, необхідність його переорієнтації на реалізацію інноваційних проєктів. Зроблені пропозиції з питань удосконалення інвестиційної політики.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інвестиційна діяльність, інноваційно-технологічна діяльність.

Problematic of theoretical and methodical researches of investing into innovative and technological activities is analyzed. Institutional problems of investment process and the necessity of its reorientation on realization of innovative projects are shown. Proposals on perfection of innovative politics are provided.

Keywords: investment, innovation, investment activities, innovative and technological activity.

Постановка проблеми

Після критичного усвідомлення ідей Й.Шумпетера на Заході під впливом розвитку інноваційних теорій стала переважати думка, що науково-технічний прогрес — це необхідний засіб (спосіб) інноваційної стратегії поведінки підприємця в умовах ринкової кон’юнктури. Цей факт відзначали західні економісти ще у 80-х роках ХХ століття, й надалі така думка набула характеру концептуального положення.

За розрахунками, в розвинутих країнах приблизно 60–75% інвестицій є інноваційно орієнтованими, тобто такими, що несуть в собі ефективні рішення щодо впровадження та комерціалізації інновацій [1, с. 38–44].

В Україні ці показники перебувають на рівні 10–15 % [2, с. 124].

Фактично в економічній політиці нашої держави домінує парадигма індустріальної економіки, яка була провідною у ХХ ст. Але глобальні процеси дають підставу дійти висновку, що у ХХІ ст. на передній план виходить філософія постіндустріального розвитку, коли головним джерелом доданої вартості продукції є знання і інформація. Саме в ці фактори виробництва і потрібно здійснювати інвестиції. Протягом останніх років в економічно високорозвинених країнах світу триває тенденція зниження матеріальної складової у вартості продукції і послуг (у багатьох галузях вона не перевищує 15 %) і збільшення частки витрат на придбання знань і інформації (до 50% і навіть більше). Непрямим свідченням цього є випереджаюче зростання вартості нематеріальних активів всіх великих корпорацій світу.

З огляду на зазначене актуальною проблемою сьогодення є вироблення політики, спрямованої на прискорене формування інвестиційного ресурсу та його орієнтації на реалізацію інноваційно-технологічних проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Українські науковці у численних розвідках [2–6] обґрунтували тезу про те, що в сучасних економічних умовах усі інвестиції (або їхня переважна більшість) мають бути інноваційно орієнтованими – лише в такому разі національна економічна система зможе в осяжному майбутньому забезпечити гідне місце у світовому поділі праці.

Проте в сучасній науці залишаються малодослідженими окремі проблеми вироблення та реалізації механізмів інвестування, спрямованого на виконання завдань інноваційно-технологічного оновлення економіки.

Постановка цілей

Метою статті є дослідження і узагальнення теоретико-методологічних засад інвестування інноваційно-технологічної діяльності та вироблення пропозицій з питань інституційного забезпечення державної політики, спрямованої на переорієнтацію інвестиційного процесу на реалізацію інноваційно-технологічних проєктів.

Виклад основного матеріалу

Поняття “інвестиції”, “інтелектуальні інвестиції”, “інновації”, “інноваційні інвестиції”, “технологічні інвестиції” у практику державного управління та господарювання в Україні увійшли у період кардинального

реформування економічно-інституційної системи у 90-х роках ХХ ст., а тому вітчизняна наука не має широкої теоретико-методологічної бази щодо організації інвестиційного забезпечення інноваційно-технологічної діяльності. Тож не дивно, що в умовах докорінної перебудови суспільних інститутів, національної соціально-економічної системи та формування підвалин ринкових відносин, утворився певний вакуум знань з проблем регулювання інвестиційних процесів та організації інвестиційного забезпечення інноваційно-технологічної діяльності на макро-, мезо- та мікрорівнях. У вітчизняній економічній науці виникла потреба організації поглиблених досліджень з проблем організації високопродуктивної інвестиційної діяльності, її переорієнтації на підтримку інноваційних процесів у реальному секторі, підсилення позитивного впливу інвестицій на соціально-економічні системи різних рівнів, стимулювання інвестиційного та інноваційного забезпечення високотехнологічних виробництв.

У ст. 1 Закону України “Про інвестиційну діяльність” інвестиції визначено як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об’єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект [7].

Інвестиції охоплюють усі види майнових та немайнових (зокрема інтелектуальних) цінностей, що вкладаються в об’єкти підприємницької або іншої господарської діяльності з метою отримання певних благ. В результаті інвестування, як правило, створюється додана вартість або досягається певний економічний ефект. Зазначимо, що словосполучення “економічний ефект” може охоплювати будь-яку форму примноження капіталу (або його збереження): зростання вартості компанії, зростання вартості акцій, отримання прибутку, освоєння нового ринку, впровадження нововведень або їхня комерціалізація тощо.

Ст. 2 Закону України “Про інвестиційну діяльність” дає визначення: “Інвестиційна діяльність – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави по реалізації інвестицій” [7]. У законі визначено такі напрямки інвестиційної діяльності:

- державне інвестування, що здійснюється державними та регіональними органами влади та управління, а також державними підприємствами, установами, організаціями,
- недержавне інвестування, що здійснюється недержавними підприємствами та організаціями, а також окремими громадянами,
- іноземне інвестування, що здійснюється нерезидентами та іноземними державами,
- спільне інвестування, що здійснюється суб’єктами інвестиційної діяльності з різних груп.

На думку проф. А.Пересади, яку ми поділяємо, інвестиційна діяльність має три форми: просте відтворення, розширене відтворення та інвестування інноваційної діяльності [8].

За простого відтворення інвестиції здійснюються, як правило, задля підтримання діючих виробничих потужностей. Це витрати на капітальний ремонт, закупівлю запасних частин, придбання матеріальних ресурсів. Теоретично, ця форма інвестування має забезпечуватися переважно за рахунок амортизаційних відрахувань.

За розширеного відтворення відбувається створення нових та розширення діючих виробництв. Цю діяльність можна забезпечувати за рахунок усіх джерел інвестування.

Інвестування інноваційної діяльності спрямоване на реалізацію проектів, які передбачають вироблення, впровадження у виробництво та комерціалізацію найновіших (передових) досягнень науки і техніки.

На думку провідних західних і вітчизняних вчених, за своєю економічною сутністю інновації є самостійним фактором виробництва, а тому їх варто зарахувати до окремого чинника розширеного відтворення [9].

Інвестиційний ресурс технологічного розвитку – це можливості (сукупність можливостей), які можуть бути використані для акумуляції та здійснення інвестицій на підтримку інноваційно-технологічної діяльності (реалізації інноваційно-технологічних проектів).

Образно можна сказати, що інвестиції – це найважливіша економічна категорія, що визначає зв’язок сьогоденного стану суспільства з його майбутнім. Вилучення від поточного споживання певної частини суспільного продукту є необхідною умовою збільшення “маси отриманих благ” в майбутні періоди. При цьому порівняно високий рівень реальних інвестицій слугує важливою, але не вирішальною умовою економічного прогресу. Масштаби, характер, якість розвитку крім абсолютного та відносного розміру реальних інвестицій визначається також їхньою ефективністю.

За висновком російських фахівців, в сучасному світі категорія ефективності інвестицій інтегрує прояв усіх форм розвитку (інноваційного, стратегічного та власне інвестиційного) та на макроекономічному рівні визначається кількома чинниками [10]:

- співвідношення споживання, заощадження та нагромадження у валовому внутрішньому продукті;
- секторальна та галузева структура інвестицій;
- ступінь інноваційної наповненості інвестицій;
- наявність розвинутої інвестиційної інфраструктури, а також виробництва інвестиційних товарів та ресурсів сучасної якості;

- позитивна динаміка ринків;
- інвестиційна орієнтованість інституційної системи.

У контексті нашого дослідження варто звернути увагу на таку важливу складову, як “ступінь інноваційної наповненості інвестицій”. Обґрунтовано, що ефективне поєднання інвестицій та інновацій виступає важливою складовою раціональної організації усього економічного процесу, як на макро-, так і на мікрорівні [11].

Необхідно врахувати, що радикальні інновації зазвичай не прив’язані до тенденцій виробничого або споживчого попиту, але самі здатні створювати нові потреби, тобто, формувати нові тренди попиту. Згодом ці ефекти спостерігаються не лише на ринках інтелектуальних (або інноваційних) благ, а й на споживчому ринку. Якщо проаналізувати вплив науково-технічного прогресу на розвиток глобального споживчого ринку та культури споживання, можна виділити певні особливості. Сучасний рівень розвитку суспільного виробництва немов би “давить” на споживача, змушуючи його купувати досконаліші у технологічному відношенні товари, формуючи, отже, і певні нові споживчі потреби. У науці навіть існує термін “рабська поведінка споживача”, що характеризує комплекс дій споживача щодо задоволення нав’язаних йому потреб під час інноваційного розвитку виробництва. Сучасний характер суспільного виробництва досяг такого рівня розвитку, коли усі потреби формуються під впливом виробників, тобто тих, хто здійснює виробниче споживання. Проте виробники намагаються випускати продукт під впливом наявних ресурсів, і тому змушені нерідко самостійно немов би “формувати” потреби споживачів. Сформований таким способом попит являє собою важливу характеристику розвитку ринку будь-якої країни. Якщо в економіці переважають високотехнологічні виробники, споживачі віддають перевагу високотехнологічній продукції, і навпаки, як це спостерігаємо в Україні – домінування в складі економіки виробництв з низьким ступенем переробки за умов слабого платоспроможного попиту призводить до надмірного споживання низькотехнологічної продукції (переважно це продукти харчування та житлово-комунальні послуги) [12]. Ці обставини враховуються при формуванні параметрів відповідної інвестиційної політики. Теоретиками вже обґрунтовано тезу, що звичне реальне інвестування означає реалізацію консервативного сценарію розвитку підприємства. Відома дилема “інвестиції – ризик” в цьому контексті являє собою протиріччя інноваційної та власне інвестиційної складових процесу капіталотворення. Однак можна стверджувати, що у лідерах опиняються лише ті інвестори (на мікрорівні) та ті економічні системи (на макрорівні), які зможуть забезпечити “максимальний ступінь інноваційності при інвестуванні” [10].

Високий рівень конкурентоспроможності на основі широкого впровадження та використання інновацій є також вагомим чинником сталості національної економічної системи, особливо якщо він досягається передусім за рахунок створення і реалізації конкурентних переваг країни та підвищення ефективності усіх видів діяльності. Стабільна затребуваність на внутрішньому та зовнішньому ринках вироблених в країні інноваційних товарів і послуг визначає стабільність темпів її економічного розвитку, а відтак – і загальні параметри інвестиційного процесу. Отже, в нормально функціонуючій економічній системі інвестиційний та інноваційний процеси є такими, що взаємодоповнюють один одного. Крім того, можна зробити і такий висновок: саме інноваційні інвестиції створюють найбільший мультиплікативний ефект, оскільки на їхню реалізацію потрібна більша кількість інтелектуальних ресурсів, а отже, уможлиблюється і створення більшого обсягу доданої вартості.

Забезпечити спрямування національних та іноземних інвестицій на реалізацію широкого спектра інноваційно-технологічних проектів покликана відповідна державна політика. В результаті її реалізації має бути забезпечено формування та ефективне використання інноваційного потенціалу держави. Інноваційний потенціал на макрорівні залежить від багатьох чинників, головними з них є: адекватна концентрація фінансових та організаційних ресурсів держави і бізнесу на науці та освіті; наявність для цього відповідної мережі навчальних, науково-дослідних, фінансових установ, а також інституціоналізованих форм взаємодії; наявність механізмів стимулювання державою інноваційної діяльності; висока інноваційна культура населення, загалом, та представників бізнесу, зокрема, тощо [13].

Механізми, які сьогодні використовує держава для вирішення проблем інвестиційного забезпечення інноваційно-технологічної діяльності, не є достатньо ефективними, а нерідко – неузгодженими та фрагментарними, що обумовлено низкою причин і чинників:

- відсутність системного підходу під час формування державної інвестиційної політики;
- недосконалість нормативно-правового регулювання інвестиційного забезпечення економічного розвитку;
- відсутність практики регулювання інвестицій та управління параметрами економічного розвитку в період кризових явищ;
- неефективність діючої системи управління інвестиціями на різних рівнях;
- низька фінансова спроможність виробників, передусім у високотехнологічному секторі реального виробництва;

- недостатній вплив системи формування державного та місцевих бюджетів та трансфертів на економічний розвиток країни та регіонів;
- недостатнє застосування інструментів стимулювання розвитку регіонів.

Аналіз міжнародного досвіду дає змогу зробити висновок, що набір методів і важелів регулювання інвестиційного процесу, його спрямування на активізацію інноваційно-технологічної діяльності, залежить швидше від конкретних економічних реалій та традицій управління економічним розвитком держави, ніж від соціально-економічних й інституціональних підвалин суспільства. Так, нині розвинуті країни з ринковою економікою (зокрема країни “старого ЄС”) використовують різні адміністративні обмеження, а країни колишнього соціалістичного табору (Китай, В’єтнам) активно використовують ринкові механізми. Зокрема, у Франції, Японії та Швеції сильними залишаються позиції прихильників активного державного регулювання, тоді як у Великій Британії та Італії перевагу віддають неоліберальним ідеям. Наприклад, у Франції та Японії, щороку розробляють плани державної інвестиційної стратегії, в яких чітко окреслюють напрями державного інвестування, що передбачають інвестування науково-технічних та інноваційно-технологічних проектів у певних галузях [14]. До того ж жоден з урядів країн Заходу не відмовився від здійснення структурно-інноваційної політики, були лише змінені її пріоритети та механізми. Для цього, як і раніше, використовуються переважно бюджетно-податкові важелі [15]. Відмовившись у 70-80-х роках ХХ ст. від допомоги (іноді повного утримання) не завжди рентабельних і навіть збиткових підприємств, уряди отримали можливість використати бюджетні кошти на розвиток найновіших галузей економіки, фінансування НДДКР, де частка державних витрат становить від 40 до 55 %.

Нині спостерігаємо безпрецедентний технологічний відрив найрозвинутіших країн світу, що досягли стадії формування постіндустріального суспільства. Вказане обумовлює усе більше відставання держав з трансформаційними економіками, що освоюють з різним ступенем успішності попередню індустріальну фазу розвитку [16]. До категорії відстаючих належать також і постсоціалістичні країни, надії яких на скорочення розриву з розвинутим світом не виправдуються ні в соціально-економічному, ні в технологічному відношенні. І хоча за роки ринкової трансформації економічна ситуація у більшості з цих країн істотно змінилася, вони ще досить далекі від бажаних стандартів “першого постіндустріального” і загалом скоріше зблизилися з основною масою держав “третього” світу, що розвиваються. Сам процес системної трансформації, ще продовжується, перехідний період далеко не завершений. У цій ситуації досяжнішою для них стає завдання переходу економіки на режим стабільного стійкого розвитку, що доганяє, маючи на меті не наздогнати розвинуті країни, що абсолютно нереально, а хоча б наблизитися до них по окремих параметрах та стандартах, використовуючи як власні можливості модернізації економіки на інноваційній основі, так і переваги включення в глобальні і регіональні інтеграційні процеси.

Цілком очевидно, що Україні, в якій інвестиційна політика перебуває у стадії становлення, необхідно враховувати багатий досвід країн Європейського Союзу щодо її реалізації. Сучасна інвестиційна політика країн ЄС інтегрована з інноваційною та науково-технологічною політикою, започатковується на спільних принципах економічного зростання на інноваційній основі. В країнах ЄС основними інструментами реалізації інвестиційної політики, спрямованої на підтримку інноваційно-технологічної діяльності, визнано: програмування (формування програм) виходу з структурної кризи шляхом засвоєння новітніх технологій та виробів, перепрофілювання підприємств тощо, програмування виходу з структурної кризи, програмування розширення можливостей суб’єктів господарювання у сфері наукових досліджень і створення технологій, підтримка високотехнологічних корпорацій [17]. Досліджуючи це питання, науковці дійшли висновку про те, сучасна інвестиційна політика країн ЄС виконує такі основні завдання: сприяння структурній перебудові та розвитку відсталих регіонів; сприяння перебудові і розвитку депресивних регіонів; проведення реформ у промислово-інноваційній сфері; модернізація галузей промислового комплексу [2, 3, 6, 18].

Під час дослідження міжнародного досвіду особливо актуальним є питання взаємоузгодження інвестиційної та інноваційної політики. Оскільки різні країни і навіть різні регіони в межах однієї країни мають різний рівень розвитку науково-технічного та інноваційного потенціалу, велика увага приділяється виробленню реалістичних сценаріїв їхнього використання, для чого необхідне застосування різних інструментів стимулювання інвестицій та їх спрямування у пріоритетні сфери.

Приєднання до Євросоюзу нових країн з гіршими показниками економічного та інвестиційно-інноваційного розвитку послабляє загалом позиції Європи в змаганні за світове лідерство. Очевидно, погіршення ситуації в цій сфері стало приводом для прийняття пропозицій з проблем активізації інвестиційно-інноваційної політики в розширеному ЄС. Вони були сформульовані в документі “Інноваційна політика: сучасні підходи в контексті Лісабонської стратегії”, де для ЄС виділені такі пріоритети:

- поліпшення інноваційного середовища шляхом посилення інноваційної складової всіх напрямків національних політик і їхньої інтеграції;
- стимулювання ринкового попиту на інновації і використання концепції “лідуючих” ринків, що передбачає підтримку ринків, найбільш сприйнятливих до нововведень;

- стимулювання інновацій у державному секторі, подолання бюрократичного консерватизму державної адміністрації;
- посилення регіональної інноваційної політики.

Висновки

Інвестування інноваційної діяльності спрямоване на реалізацію проектів, які передбачають вироблення, впровадження у виробництво та комерціалізацію найновіших (передових) досягнень науки і техніки.

У сучасному світі категорія ефективності інвестицій інтегрує прояв усіх форм розвитку (інноваційного, стратегічного та власне інвестиційного) та на макроекономічному рівні визначається кількома чинниками: співвідношення споживання, заощадження та нагромадження у валовому внутрішньому продукті; секторальна та галузева структура інвестицій; ступінь інноваційної наповненості інвестицій; наявність розвинутої інвестиційної інфраструктури, а також виробництва інвестиційних товарів та ресурсів сучасної якості; позитивна динаміка ринків; інвестиційна орієнтованість інституційної системи.

Забезпечити спрямування національних та іноземних інвестицій на реалізацію широкого аспекта інноваційно-технологічних проектів повинна відповідна державна політика. В результаті її реалізації має бути забезпечено формування та ефективне використання інноваційного потенціалу держави. Інноваційний потенціал на макrorівні залежить від багатьох чинників, головними з них є: адекватна концентрація фінансових та організаційних ресурсів держави і бізнесу на науці та освіті; наявність для цього відповідної мережі навчальних, науково-дослідних, фінансових установ, а також інституціоналізованих форм взаємодії; наявність механізмів стимулювання державою інноваційної діяльності; висока інноваційна культура населення, загалом, та представників бізнесу, зокрема, тощо.

Механізми, які сьогодні використовує держава для вирішення проблем інвестиційного забезпечення інноваційно-технологічної діяльності, не є достатньо ефективними, а нерідко – неузгодженими та фрагментарними.

Аналіз міжнародного досвіду дає змогу зробити висновок, що набір методів і важелів регулювання інвестиційного процесу, його спрямування на активізацію інноваційно-технологічної діяльності, залежить скоріше від конкретних економічних реалій та традицій управління економічним розвитком держави, ніж від соціально-економічних й інституціональних підвалин суспільства. Жоден з урядів країн Заходу не відмовився від здійснення структурно-інноваційної політики, були лише змінені її пріоритети та механізми. Для цього, як і раніше, використовуються переважно бюджетно-податкові важелі. Відмовившись у 70–80-х роках ХХ ст. від допомоги (іноді повного утримання) не завжди рентабельних і навіть збиткових підприємств, уряди отримали можливість використати бюджетні кошти на розвиток найновіших галузей економіки, фінансування НДДКР, де частка державних витрат становить від 40 до 55 %.

Приєднання до Євросоюзу нових країн з гіршими показниками економічного та інвестиційно-інноваційного розвитку послабляє загалом позиції Європи в змаганні за світове лідерство. Очевидно, погіршення ситуації в цій сфері стало приводом для прийняття пропозицій з проблем активізації інвестиційно-інноваційної політики в розширеному ЄС. Вони були сформульовані в документі “Інноваційна політика: сучасні підходи в контексті Лісабонської стратегії”, де для ЄС виділені такі пріоритети:

- поліпшення інноваційного середовища шляхом посилення інноваційної складової всіх напрямків національних політик і їхньої інтеграції;
- стимулювання ринкового попиту на інновації і використання концепції “лідіруючих” ринків, що передбачає підтримку ринків, найбільш сприйнятливих до нововведень;
- стимулювання інновацій у державному секторі, подолання бюрократичного консерватизму державної адміністрації;
- посилення регіональної інноваційної політики.

Перспективи подальших досліджень

У подальшому мають бути проведені дослідження щодо вироблення науково-практичних методик оцінки інвестицій, що передбачають реалізацію інноваційно-технологічних проектів.

1. Захарін С.В. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності: міжнародний досвід і можливості для України // Проблеми науки. – 2009. – № 6. – С. 38–44. 2. Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / за ред. д-ра екон. наук Л.І. Федулової [монографія]. – К.: Ін-т екон.прогнозув., 2007. – 812 с. 3. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М.І. Крупка [монографія]. – Л.: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 608 с. 4. Корнєєв В.В. Кредитні та інвестиційні потоки капіталу на фінансових ринках / В.В. Корнєєв [монографія]. – К.; НДФІ при Міністерстві фінансів України, 2003. – 376 с. 5. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку / С.В. Онишко [монографія]. – Ірпінь, НАДПС України, 2004. – 434 с. 6. Технологічна модернізація промисловості України /

Л.І. Федулова, І.А. Шовкун, С.В. Захарін та ін. / за ред. д-ра екон. наук Л.І. Федулової [монографія]. – К.: Ін-т екон.прогнозув., 2008. – 472 с. 7. Закон України “Про інвестиційну діяльність” // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1991. – № 47. – Ст. 646. 8. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности : [учебник] / А.А. Пересада. – К.: Либра, 1996. – 344 с. – С. 199. 9. Бажал Ю.М. Економічна теорія технологічних змін. – К.: Заповіт, 1996. – С. 178. 10. Афонин И.В. Инновационный менеджмент и экономическая оценка реальных инвестиций. – М.: Гардарики, 2006. – 301 с. – С. 157. 11. Захарін С.В. Ефективне поєднання інвестицій та інновацій в умовах перехідної економіки // Проблеми науки. – 2007. – № 3. – С. 2–9. 12. Соціогуманітарний аспект інноваційно-технологічного розвитку економіки України / Л.І. Федулова, С.В. Захарін, М.С. Данько та ін. / за ред. д-ра екон. наук Л.І. Федулової [монографія]. – К.: Ін-т екон.прогнозув., 2007. – С. 176–191. 13. Білоченко А.М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку // Фінанси України. – 2008. – № 3. – С. 94–100. 14. Олійник Д.І. Ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності в Україні: [монографія] / Д.І. Олійник. – Одеса: ВМВ, 2005. – С. 310. 15. Грушко В.І. Інструменти податкового регулювання інвестиційної активності / В.І. Грушко, Л.О. Кошембар // Фінанси України. – 2008. – № 2. – С. 89. 16. Федулова Л.І. Технологічний розвиток економіки України : [монографія] / Л.І. Федулова. – К.: ІЕП НАНУ, 2006. – 627 с. 17. Шнирко О.С. Національна конкурентоспроможність: сутність, проблеми, механізми реалізації: [монографія] / О.С. Шнирко. – К.: Наук. думка, 2003. – 334 с. 18. Волосюк М.В. Розвиток промислово-інноваційного комплексу України за пріоритетними напрямками // Проблеми науки. – 2007. – № 9. – С. 13–19.

УДК 338.45:621:330.341.1.

Г.М. Захарчин

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра менеджменту організацій

ІНТЕГРАЦІЯ МИСЛЕННЯ, НАВЧАННЯ, УПРАВЛІННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

© Захарчин Г.М., 2010

Висвітлено системне бачення інноваційності через інтеграцію мислення, навчання, управління. Обґрунтовано необхідність активізації інноваційних процесів в освітній сфері, оскільки саме там здійснюється підготовка майбутніх фахівців, здатних інноваційно мислити та працювати. Запропоновано створення творчо-експериментальної лабораторії у вищій школі як первинної ланки центрів знань; описується її структура та принципи інтеграції із інноваційними підрозділами на підприємстві. Розглянуто основні напрями інноваційності управління.

Ключові слова: еволюція, інноваційність, мислення, навчання, управління, творчо-експериментальна лабораторія, компетентність, ментальні моделі команд, інноваційні центри знань.

System vision of innovations lights up through integration of thought, studies, management. The necessity of activation of innovative processes is grounded for an elucidative sphere, as preparation of future specialists, capable innovative to think and work is there carried out exactly. Creation of creatively experimental laboratory is offered at higher school as a primary link of centers of knowledge's; its structure and principles of integration is described with innovative subsections on an enterprise. Basic directions of innovations management are examined.

Keywords: evolution, innovation, thinking, study, management, creative and experimental laboratory, competence, team mental models, innovational centers of knowledge.

Постановка проблеми

Наше суспільство живе в епоху, коли відбувається системне переосмислення багатьох теорій і усталених понять, появляються нові парадигми і формується нова система якості світосприйняття і світобудови. Відбуваються загальні зміни у масштабі цивілізації, які приводять до структурної трансформації всіх форм життєдіяльності: економіки, культури свідомості. Новий характер економічних процесів, пов'язаний із розвитком інформаційних технологій, значною інтелектуалізацією праці, розширенням ринкового поля й ускладненням ринкових відносин між усіма учасниками ринку особливо загострює питання